

Seat No. : _____

MA-111

March-2019

B.Com., Sem.-I

CC-101 : Economics-1 [Principles of Economics] (New)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (A) ઘટતા સીમાંત તુષ્ટિગુણનો નિયમ મર્યાદાઓ સહિત સમજાવો. 14

અથવા

તટસ્થ રેખાનો અર્થ આપી, તટસ્થ રેખાના લક્ષણો આકૃતિ દ્વારા સમજાવો.

- (B) નીચેના બહુવિકલ્પ પ્રશ્નોના જવાબ આપો : 4

- (1) ઘટતા સીમાંત તુષ્ટિગુણની મદદથી માંગના નિયમની સૌપ્રથમ રજૂઆત કયા અર્થશાસ્ત્રીએ કરી ?

(a) હિક્સ (b) માર્શલ (c) ગોસેન (d) પીગુ

- (2) સીમાંત તુષ્ટિગુણની રેખા કેવી હોય છે ?

(a) આડી ધરીને સમાંતર (b) ધન ઢાળની
(c) ઊભી ધરીને સમાંતર (d) ઋણ ઢાળની

- (3) કુલ તુષ્ટિગુણ મહત્તમ હોય છે ત્યારે સીમાંત તુષ્ટિગુણ _____ હોય છે.

(a) હકારાત્મક (b) નકારાત્મક (c) શૂન્ય (d) વધતો

- (4) તકરેખાનો ઢાળ શું દર્શાવે છે ?

(a) કિંમતોનો ગુણોત્તર (b) આવક અને ખર્ચનો ગુણોત્તર
(c) બે વસ્તુઓનો વિનિમય દર (d) કિંમત અને વપરાશનો ગુણોત્તર

2. (A) આવક અસરનો અર્થ આપી, આકૃતિઓની મદદથી આવક અસરના પ્રકારો સમજાવો. 14

અથવા

સીમાંત અવેજીનો દર અને ગિફ્ટ વસ્તુના ખ્યાલો આકૃતિની મદદથી સમજાવો.

- (B) નીચેના બહુવિકલ્પ પ્રશ્નોના જવાબ આપો : 4

- (1) તટસ્થ રેખાની મદદથી માંગના નિયમની સમજૂતી આપનાર અર્થશાસ્ત્રી _____ છે.

(a) હિક્સ (b) માર્શલ (c) ગોસેન (d) પીગુ

- (2) આવક સ્થિર હોય પણ કિંમત બદલાય ત્યારે ગ્રાહકની સમતુલામાં થતા ફેરફારને _____ કહેવામાં આવે છે.

(a) માંગ અસર (b) આવક અસર
(c) કિંમત અસર (d) અવેજી અસર

- (3) પ્રો. માર્શલ કઈ વસ્તુની માંગને સમજાવી શક્યા નથી ?
 (a) હલકા પ્રકારની વસ્તુ (b) સામાન્ય વસ્તુ
 (c) જરૂરિયાતની વસ્તુ (d) મોજશોખની વસ્તુ
- (4) ગ્રાહકની સમતુલાની પરિસ્થિતિમાં કઈ બે રેખાઓ પરસ્પર સ્પર્શે છે ?
 (a) તટસ્થ રેખા અને તક રેખા (b) તકરેખા અને કિંમત રેખા
 (c) તટસ્થ રેખા અને સમતૃપ્તિ રેખા (d) તટસ્થરેખા અને માંગ રેખા

3. (A) માંગની મૂલ્યસાપેક્ષતાને અસર કરતાં પરિબલો વર્ણવો. 14

અથવા

માંગની આવક સાપેક્ષતાનો ખ્યાલ ઉદાહરણ દ્વારા સમજાવી, તેની ઉપયોગિતા સમજાવો.

(B) નીચેના બહુવિકલ્પ પ્રશ્નોના જવાબ આપો : 3

- (1) મોજશોખની વસ્તુઓની માંગની મૂલ્યસાપેક્ષતા _____ હોય છે.
 (a) શૂન્ય (b) એકમ બરાબર (c) મૂલ્યસાપેક્ષ (d) મૂલ્યાનપેક્ષ
- (2) હલકા પ્રકારની વસ્તુની માંગની આવક સાપેક્ષતા કેવી હોય છે ?
 (a) ઋણ (b) શૂન્ય (c) અનંત (d) ધન
- (3) જ્યારે કિંમત ₹ 12 થી વધીને ₹ 20 થાય છે ત્યારે માંગ 30 એકમથી ઘટીને 20 એકમ થાય છે. તો માંગની મૂલ્યસાપેક્ષતા _____ હોય.
 (a) 0.5 (b) 0.8 (c) 1.0 (d) 1.2

4. (A) પરિવર્તનશીલ સાધનપ્રમાણનો નિયમ આકૃતિની મદદથી સમજાવો. 14

અથવા

પેઢી વિકાસના લાભ અને ગેરલાભ સમજાવો.

(B) નીચેના બહુવિકલ્પ પ્રશ્નોના જવાબ આપો : 3

- (1) લાંબાગાળે ઉત્પાદનના બધા સાધનો _____ હોય છે.
 (a) સ્થિર (b) અસ્થિર
 (c) કાયમી (d) ઉપરનામાંથી એકપણ નહીં
- (2) ઘટતી પેદાશનો નિયમ કયા સમયગાળાનો નિયમ છે ?
 (a) લાંબોગાળો (b) દશ વર્ષનો ગાળો
 (c) ટૂંકોગાળો (d) ઉપરનામાંથી એકપણ નહીં
- (3) બધા સાધનો એકસાથે વધારવામાં આવે તો શરૂઆતમાં સીમાંત મળતર _____ હોય છે.
 (a) વધતું (b) ઘટતું (c) શૂન્ય (d) સ્થિર

Seat No. : _____

MA-111

March-2019

B.Com., Sem.-I

CC-101 : Economics-1 [Principles of Economics] (New)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (A) Explain the theory of diminishing marginal utility with its limitations. 14

OR

Give the meaning of indifference curve. Explain the characteristics of indifference curve with the help of a diagram.

- (B) Choose correct answer from the following options. 4

- (1) Which economist showed law of demand with the help of diminishing marginal utility ?
(a) Hicks (b) Marshall (c) Gossen (d) Pigou
- (2) Which type of curve does the marginal utility have ?
(a) Parallel to horizontal axis (b) Positive slope
(c) Parallel to vertical axis (d) Negative slope
- (3) If total utility is maximum then marginal utility is _____.
(a) Positive (b) Negative (c) Zero (d) Increasing
- (4) What does the budget line slope indicate ?
(a) Multiplication of price
(b) Multiplication of income and cost
(c) Exchange rate of two goods
(d) Multiplication of price and consumption

2. (A) Give a meaning of income effect. Explain type of income effect with the help of diagrams. 14

OR

Explain concepts of marginal substitution rate and Giffen goods with the help of diagram.

- (B) Choose correct answer from the following options. 4

- (1) _____ is the name of the economist who gave explanation of the law of demand with the help of indifference curve.
(a) Hicks (b) Marshall (c) Gossen (d) Pigou
- (2) When there is a fix income but there is a change in price leading to changes in consumer equilibrium it is called _____.
(a) Demand effect (b) Income effect
(c) Price effect (d) Substitution effect

- (3) Which type of goods demand was Marshall not able to explain ?
 (a) Inferior goods (b) Normal goods
 (c) Necessary goods (d) Luxurious goods
- (4) In case of consumer equilibrium which two lines touch mutually ?
 (a) Indifference curve and budget line
 (b) Budget line and price line
 (c) Indifference curve and saturation curve
 (d) Indifference curve and demand curve

3. (A) Describe the factors affecting price elasticity of demand. 14

OR

Explain the income elasticity of demand with the help of an example, explain its importance.

(B) Choose correct answer from the following options. 3

- (1) The price elasticity of demand of luxuries goods is _____.
 (a) Zero (b) Unit elastic (c) Elastic (d) Inelastic
- (2) Which type of income elasticity of demand is seen for Giffen goods ?
 (a) Negative (b) Zero (c) Infinitive (d) Positive
- (3) When the price increases from ₹ 12 to ₹ 20, then demand decreases from 30 units to 20 units. So price elasticity of demand is _____.
 (a) 0.5 (b) 0.8 (c) 1.0 (d) 1.2

4. (A) Explain the law of variable proportions with the help of diagram. 14

OR

Explain the advantages and disadvantages of firm development.

(B) Choose correct answer from the following options. 3

- (1) All the tools of production are _____ in the long run.
 (a) Fixed (b) Variable
 (c) Permanent (d) None of the above
- (2) The law of declining production is the law for which time duration ?
 (a) Long term (b) Term of ten years
 (c) Short term (d) None of the above
- (3) If all the tools are increased at the same time, then marginal compensation at the beginning is _____.
 (a) Increase (b) Decrease (c) Zero (d) fixed

MA-111

March-2019

B.Com., Sem.-I

CC-101 : Economics

[Fundamental of Business Economics]
(Old)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (A) રોબિન્સે આપેલી અર્થશાસ્ત્ર અંગેની વ્યાખ્યા સમજાવી, મર્યાદાઓ ચર્ચો. 14

અથવા

માર્શલનો ગ્રાહકનો અધિક સંતોષનો ખ્યાલ સમજાવો.

- (B) નીચેના વિધાનો ખરાં છે કે ખોટા જણાવો : 4

- (1) કિંમત અને માંગ વચ્ચે સહસંબંધ હોય છે.
- (2) અર્થશાસ્ત્રને રોબિન્સે એક વાસ્તવિક વિજ્ઞાન તરીકે રજૂ કર્યું છે.
- (3) સીમેન્ટની માંગ વ્યુત્પન્ન માંગ છે.
- (4) અર્થશાસ્ત્રમાં વ્યક્તિગત માંગના અભ્યાસનું મહત્ત્વ છે.

2. (A) માંગનો નિયમ સમજાવી, તેના અપવાદો ચર્ચો. 14

અથવા

માંગની મૂલ્યસાપેક્ષતાનો અર્થ સમજાવી તેના પ્રકારો સમજાવો.

- (B) નીચેના વિધાનો ખરાં છે કે ખોટા જણાવો : 4

- (1) તુષ્ટિગુણ એટલે આનંદ જ નહિ.
- (2) વસ્તુનું વેચાણ એ જ વસ્તુનો પુરવઠો છે.
- (3) વ્યક્તિની માનસિક ક્ષમતા તેની સંપત્તિ છે.
- (4) હલકા પ્રકારની વસ્તુની આવક સાપેક્ષતા નકારાત્મક હોય છે.

3. (A) સરેરાશ ખર્ચ અને સીમાંત ખર્ચનો ખ્યાલ ઉદાહરણ અને આકૃતિ સાથે સમજાવી તે બંને વચ્ચેનો સંબંધ સમજાવો. 14

અથવા

સમઉત્પાદન રેખાનો અર્થ સમજાવી તેના કોઈપણ બે લક્ષણો સમજાવો.

- (B) નીચેના વિધાનો ખરાં છે કે ખોટા જણાવો : 3
- (1) બે સમઉત્પાદન રેખાઓ એકબીજાને છેદી શકે નહિ.
  - (2) સરેરાશ ખર્ચ રેખા 'U' આકારની હોય છે.
  - (3) કુલ ઉત્પાદન ખર્ચ ÷ ઉત્પાદનના એકમોની સંખ્યા = સરેરાશ ખર્ચ.

4. (A) કિંમત ભેદભાવ એટલે શું ? તે ક્યારે શક્ય અને નક્ષારક બને ? 14

અથવા

વેચાણ ખર્ચ અને ઉત્પાદન ખર્ચ વચ્ચેનો તફાવત સમજાવી, વેચાણ ખર્ચની માંગરેખા પરની અસરો સમજાવો.

- (B) નીચેના વિધાનો ખરાં છે કે ખોટા જણાવો : 3
- (1) અલ્પહસ્તક ઈજારામાં પેઢીઓની સંખ્યા વિશાળ હોય છે.
  - (2) પૂર્ણ હરિફાઈવાળા બજારમાં પેઢીઓની સંખ્યા અસંખ્ય હોય છે.
  - (3) ઈજારામાં પેઢીનો કિંમત પર સૌથી વધુ અંકુશ હોય છે.

Seat No. : _____

MA-111

March-2019

B.Com., Sem.-I

CC-101 : Economics

[Fundamental of Business Economics]

(Old)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (A) Explain the definition of economics given by Robbins with its limitations. 14

OR

Explain the concept of consumer surplus given by Marshall.

- (B) State whether the following statements are **True** or **False**. 4

- (1) There is a correlation between demand and price.
- (2) Robbins presented economics as a positive science.
- (3) Demand of cement is derived demand.
- (4) In economics, study of individual demand is important.

2. (A) Explain the law of demand and their exception. 14

OR

Explain the meaning and types of elasticity of demand.

- (B) State whether the following statements are **True** or **False** : 4

- (1) Utility means not only joy.
- (2) Sale of a commodity is same as supply of commodity.
- (3) Mental ability is a wealth.
- (4) In Griffen goods, income elasticity is negative.

3. (A) Explain the concept of average cost and marginal cost with a figure and clarify their relationship. 14

OR

Explain the meaning of Iso-quant curve and characteristics (any two) of Iso-quant curve.

- (B) State whether the following statements are **True** or **False** : **3**
- (1) Two Iso-quants curves never be intersect each other.
  - (2) Average cost curve has 'U' shape.
  - (3) $\text{Total production cost} \div \text{Production unit} = \text{Average cost}$

4. (A) What is price discrimination ? When is it possible and profitable ? **14**

OR

Explain the difference between selling cost and production cost. Explain the effects of selling cost on demand curve.

- (B) State whether the following statements are **True** or **False** : **3**
- (1) In oligopoly, the number of firms are large.
  - (2) In perfect competition, there are unlimited number of firms.
  - (3) In monopoly, firm has highest control on price.
-